

Ghidul Cumparatorului de bunuri din metale pretioase si/sau pietre pretioase

Acest Ghid ofera sfaturi generale despre informatii pe care trebuie sa le luati in considerare inainte sa achizitionati bunuri din metale pretioase si pietre pretioase si nu trebuie sa fie apreciat ca o declaratie completa privind legislatia din domeniu.

Adresati-va Autoritatii Nationale pentru Protectia Consumatorilor (ANPC) sau Comisariatului Judetean pentru Protectia Consumatorilor (CJPC) ori contactati un serviciu alternativ de sprijin pentru consumatori daca aveti nevoie de sfaturi mai detaliate.

Fie ca doriti sa faceti un cadou deosebit prietenei sau sotiei, fie ca va pregatiti de casatorie, doriti sa faceti o investitie sau pur si simplu va plac bijuteriile, fiecare dintre consumatori poate ajunge la un moment dat in situatia de a cumpara obiecte din metal pretios sau pietre pretioase. Desigur, fata de toate celelalte produse pe care le cumparam in mod frecvent, piata bijuteriilor implica preturi ridicate, prin urmare atenta spre informare si detalii trebuie sa fie cu atat mai mare.

Trebuie retinut ca proportional cu pretul si prejudiciile ce pot aparea sunt cu atat mai semnificative din punct de vedere financiar.

Piata produselor din metale pretioase si pietre pretioase este constituita nu numai din bijuterii, aceasta extinzandu-se si asupra unor obiecte de arta sau obiecte de lux atunci cand acestea detin parti componente sau sunt realizate din acest tip de material.

Prevederile legale in vigoare menite sa asigure o buna protectie consumatorilor la achizitionarea bunurilor de acest fel sunt O.U.G. 190/2000 privind regimul metalelor pretioase si pietrelor pretioase in Romania, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, precum si OG 21/1992 privind protectia consumatorilor, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare si alte acte normative pentru aplicarea acestor ordonante.

Cum va pregatiti inainte de achizitionare?

Fie ca doriti sa cumparati o bijuterie, un ceas din aur sau o piatra scumpa exista o serie de etape ce trebuiesc urmarite inainte de achizitionarea pr opriu-zisa.

Motivatia

Primul pas ce trebuie urmarit atunci cand vreti sa cumparati astfel de produs este sa va decideti ce anume cautati sa cumperati. Intrucat discutam de obiecte scumpe, desigur raspunsul la intrebarea „CE VREAU?” trebuie sa urmareasca de fapt tipul produsului pe care doriti sa il achizitionati si suma de bani de care dispuneti.

Informarea

Odata ce v-ati decis ce anume cautati sa achizitionati, urmeaza sa va

informati cum si ce poate oferi piata in conformitate cu cerintele dvs. Informati-va despre preturi, calitate, confidentialitatea comerciantilor.

Piata metalelor pretioase si a pietrelor pretioase este o piata deschisa, lipsita de bariere comerciale, de aceea informarea poarta un rol esential inainte de cumpararea propriu-zisa. Fie ca utilizati ca mijloc de informare materiale din reviste, reclame, internet sau sfaturile altora, cel mai important lucru care trebuie luat in considerare atunci cand cumparati acest tip de produse este increderea pe care o ofera furnizorul de astfel de bunuri. De exemplu unul din lucrurile de care trebuie sa tineti seama, referitor la increderea conferita de furnizor este autorizatia ANPC. Desfasurarea de operatiuni cu metale pretioase si pietre pretioase necesita, conform legii, o autorizare prealabila, iar autorizatia (sau o copie a sa) trebuie sa fie afisata intr-un loc vizibil, in interiorul magazinului.

Alegerea

Dupa informarea cat mai precisa a tipului de produse oferit de piata romaneasca, alaturi de preturile practicate de comercianti, trebuie sa realizati o alegere referitoare la operatorul de la care doriti sa achizitionati produsul. Alegerea nu trebuie facuta arbitrar si nu este recomandata cumpararea fara o informare in prealabil despre acelasi produs la diferiti comercianti.

RETINETI !

- Verificati inainte sa cumparati – Merita intotdeauna sa comparati preturile.
- Uitati-va daca livrarea sau service-ul dupa vanzare sunt incluse in pret (service-ul poate include servicii suplimentare ulterioare cumpararii, de exemplu largirea sau micșorarea verighetelor, scurtarea unui lant etc.).
- Nu va lasati atrasi de oferte cu pret bun doar daca faceti achizitia repede.

Cumpararea

Intrucat sumele necesare achizitionarii de produse din metale pretioase si pietre pretioase pot fi foarte mari, majoritatea comerciantilor ofera posibilitatea de plata cu cardul sau chiar prin ordin de plata. Desigur plata se poate realiza si cu bani in numerar dar daca suma este foarte mare recomandarea este sa incercati o metoda mai simpla, care sa nu necesite vehicularea de sume importante asupra dvs.

RETINETI !

- Vanzarea trebuie insotita de bon fiscal sau factura fiscala conform legii.
- Verificati restul dumneavoastra inainte de a parasi magazinul.
- Daca utilizati un card de credit nu dati codul PIN nimanui si nu permiteti altor persoane sa vada ce cod folositi.

Ce trebuie sa stiti?

DESPRE METALELE PRETIOASE

Care sunt metalele pretioase?

In Romania sunt considerate metale pretioase, conform legii, aurul, argintul si metalele platinice (platina, paladiul, ruteni ul, rhodiul, osmiul si iridiul). Ruteniul , rhodiul, osmiul si iridiul nu se intalnesc de regula ca atare in bijuterii ci sub forma de aliaje impreuna cu celelalte metale pretioase.

Ce simbolizeaza titlul metalului?

Titlul metalului reprezinta proportia de metal pretios fin continuta de un obiect, exprimata în miimi. Titlurile legale în România, sunt urmatoarele:

- a) pentru aur: 375‰; 500‰; 585‰; 750‰; 833‰; 900‰; 916‰ si aur fin 999‰;
- b) pentru argint: 750‰; 800‰; 875‰; 916‰; 925‰ si argint fin 999‰;
- c) pentru platina: 950‰;
- d) pentru paladiu: 950‰.

O terminologie mai veche este uneori folosita pentru a simboliza titlul aurului. Aceasta terminologie foloseste ca unitate de masura KARATUL (pronuntat karat, pl. Karate) prescurtat Kt. sau K.

Astfel aurul fin (999‰) mai este descris ca aur de 24 Kt. Acest lucru inseamna ca din 24 de parti ale un intreg toate 24 sunt aur fin. Pentru un obiect din aur de 14 Kt (585‰), de exemplu, numai 14 parti sunt aur fin, restul de 10 parti (pana la 24) fiind constituite din alte metale aliate. Pe acelasi exemplu aurul de 9 Kt. reprezinta titlul de 375‰ s.a.m.d.

Ce este marca?

Terminologic, **marca** reprezinta un semn conventional care se aplica pe bijuterii si pe obiectele din metale pretioase.

Tipuri de marci:

Marca de certificare sau marca statului, reprezinta semnul conventional care se aplica pe bijuterii si pe obiectele din metale pretioase de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Consumatorilor.

In decursul istoriei, statul a folosit ca marci diferite simboluri specifice perioadelor istorice. Aceste marci de control aplicate anterior introducerii noilor marci, sunt considerate marci legale in Romania. Marcile de control vechi ale statului se regasesc pe o serie de obiecte si bijuterii vechi vandute in general prin magazinele de amanet sau de tip consignatie.

Marca de garantie proprie - semnul individual stabilit si înregistrat la Autoritatea Nationala pentru Protectia Consumatorilor, care se aplica pe bijuteriile si obiectele din metale pretioase de catre producatorul intern, importator sau vânzatorul cu amanuntul.

Marca titlului - semnul conventional, diferit în functie de titlul metalului pretios, care se aplica pe bijuteriile si obiectele din metale pretioase de catre producator.

 RETINETI !

Pentru a intruni conditiile legale la vanzare, toate bijuteriile si obiectele din metale pretioase trebuiesc sa fie marcate cu :

1. marca de certificare
sau

2. marca de garantie proprie alaturi de marca titlului.

Existenta marcii de certificare este suficienta in absenta altor marci intrucat aceasta este distinctiva pentru fiecare tip de metal pretios si pentru fiecare titlu al metalului, in timp ce marca de garantie proprie trebuie sa fie aplicata numai alaturi de marca titlului (pe care il garanteaza de fapt operatorul economic care aplica marca).

O marca de garantie proprie aplicata fara marca de titlu **nu reprezinta o garantie reala**, acest lucru fiind sanctionat de lege.

Orice alt titlu de aliaj in afara celor mentionate mai sus nu reprezinta titlu legal, prin urmare obiectele nu poarta marca de certificare si nici de garantie proprie.

Ce trebuie sa stiti despre pretul metalelor pretioase?

Pretul metalelor pretioase practicat de operatorii economici nu reprezinta un pret impus ci mai degraba un pret ce se autoregleaza pe principii concurentiale si in functie de cotația gramului de aur fin data de BNR.

In pretul unui obiect din metale pretioase nu este reflectat numai gramajul de aur fin continut, pretul cuprinzand de asemenea si o parte data de manopera, raritate, brand etc.

Datorita existentei unei pietei deschise a metalelor pretioase, preturile pot fi

diferite la operatori economici diferiti. Pentru a lua o decizie avantajoasa in vederea cumpararii unui produs, este datoria consumatorului sa se informeze cat mai bine asupra pietei inainte de a achizitiona produsul.

Un alt lucru ce poate genera confuzii este culoarea aurului din bijuterii. Aceasta culoare poate fi in majoritatea cazurilor, galbena (aurie), roscata, alba. Ce trebuie retinut este ca aceasta culoare este data de metalele de aliere si nu de un tip diferit de aur. Astfel:

- pentru aur galben aliajul folosit poate cuprinde Au, Ag, Zn, Cu
- pentru aur roscat: Au, Cu
- pentru aur alb: Au, Ag, Zn, Ni sau Au, Ag, Pd

Desigur se pot realiza astfel o multitudine de aliaje utilizand proportii diferite ale metalelor aliate.

RETINETI !

Pentru o bijuterie cu titlul 585‰ (14 Kt) cantitatea de aur este identica, chiar daca bijuteria este din aur galben, alb sau roscat, celelalte metale de aliere aflandu-se in proportii diferite, culoarea obiectului fiind conferita de aceste proportii.

Privitor STRICT la pretul aurului acesta nu trebuie sa difere doar pentru ca aliajul are o diferita culoare, titlul aliajului fiind cel care dicteaza pretul in cea mai mare masura (neluand in considerare complexitatea obiectului, manopera sau alti factori subiectivi), iar in cazurile prezentate acesta poate fi acelasi pentru mai multe culori diferite de aur.

DESPRE PIETRELE PRETIOASE

Care sunt pietrele pretioase?

Pietrele pretioase sunt diamantele, rubinele, safirele si smaraldele. De asemenea regimul pietrelor pretioase se extinde si perlelor naturale, perlelor de cultura si a celorlalte pietre scumpe.

Ce trebuie sa stiti despre pietrele scumpe?

Termenul vechi de *pietre semipretioase* a fost inlocuit pentru a nu genera confuzii cu termenul de **pietre scumpe**. Termenul de piatra scumpa este cunoscut in literatura de specialitate drept **gema**, iar stiinta care se ocupa cu studiul acestor pietre poarta numele de **Gemologie**.

Aceste pietre sunt pietre **naturale** ale caror valoare este ridicata, fiind necesar sa li se acorde o mare atentie la achizitionare.

Exista trei categorii generale de pietre utilizate pentru bijuterii sau obiecte de podoaba.

1) PIETRELE NATURALE

Pietrele naturale utilizate, sunt in general pietre cu calitati fizice sau optice deosebite. Aceste pietre pot avea o compozitie diferita, de la o singur element chimic (exemplu diamantul este alcatuit din carbon pur) la o multitudine de elemente chimice (exemplu: turcoaza).

2) PIETRELE SINTETICE

Pietrele sintetice reprezinta reproduceri identice din punct de vedere chimic al pietrelor naturale, dar sunt pietre create de om in conditii de laborator (exemplu: rubin sintetic, safir sintetic etc.)

3) PIETRELE ARTIFICIALE

Pietrele artificiale sunt pietre create de om in conditii de laborator dar a caror compozitie este diferita de orice alte pietre existente in natura (exemplu: cubic zirconia)

 RETINETI !

- In categoria generala pietre scumpe (geme) sunt incluse si pietrele pretioase.

Ce trebuie sa stiti despre perle?

Perlele sunt formatiuni solide ce se formeaza in interiorul unor moluste (scoici sau melci) marine sau de apa dulce printr-un proces biologic. Perlele sunt constituite din straturi suprapuse de sidex secretat de molusc.

Exista doua categorii generale de perle:

1) PERLE NATURALE

Perlele naturale se formeaza in urma unui proces de geneza ce are loc in mod natural in moluste perlifere in urma lezarii acestora de catre particule fine dintr-o substanta solida (ex: un fir de nisip)

Perlele naturale pot fi perle marine (produse de scoici ce traiesc in apa sarata) si perle de apa dulce (produse de scoici ce traiesc in apa dulce).

Perlele naturale sunt «scoase la suprafata» de scufundatori specializati denumiti generic *pescuritori de perle*.

2) PERLE DE CULTURA

Perlele de cultura se formeaza in mediu controlat (bazine special amenajate), de catre scoici perlifere, in urma «insamantarii» manuale a acestora cu un nucleu dintr-o substanta solida (de regula tot o bucata de sidex cu dimensiuni variabile). In functie de tipul de scoica perlifera si acestea se pot deosebi in perle marine si de apa dulce.

Perlele de cultura reprezinta cea mai mare clasa a perlelor existente pe piata mondiala, locurile unde scoicile sunt «crescute» purtand numele generic de *crescatorii de perle*.

Ce trebuie sa stiti despre calitatea pietrelor scumpe si a perlelor?

Pietrele scumpe, la fel ca orice alt bun prezinta grade diferite de calitate, calitate conferita de mai multe proprietati ale acesteia, ce actioneaza cumulativ. Aceste calitati, in functie de tipul de piatra pot fi:

a. Greutatea

Strict pentru pietrele pretioase si pentru o parte din restul pietrelor scumpe, greutatea este exprimata in unitatea de masura numita CARAT (pronuntat carat, pl. carate) prescurtat ct.

1 ct = 0,2 grame

Pentru restul de pietre scumpe, greutatea se exprima conventional in grame.

b. Taietura

Taietura pietrelor scumpe este evaluata prin prisma celor doua caracteristici ale acesteia, tipul de taietura si gradul de realizare al acesteia.

c. Puritatea

Puritatea este o caracteristica importanta pentru majoritatea pietrelor scumpe. Pentru o parte dintre acestea, o puritate cat mai mare (pana la absenta incluziunilor) dau o valoare uneori disproporcionat mai mare (exemplu: diamantele), in vreme ce pentru altele, prezenta incluziunilor cat mai variate este un factor care duce la cresterea pretului (exemplu: chi hlimbarul).

d. Culoarea

Culoarea de asemenea este apreciata diferit in functie de natura pietrelor respective. Astfel, in vreme ce pentru unele pietre este ideal o absenta a culorii (exemplu: diamantele incolore), pentru altele (exemplu: rubinele sau safirele) sunt apreciate si pretuite culorile cat mai intense si mai uniform distribuite.

e. Originea

Si locul de origine (provenienta) al unor pietre poate influenta calitatea, implicand pretul acestora. Ca exemplu, exista pietre ale caror exploatare a incetat in anumite locatii, prin epuizarea minelor. Aceste pietre, existand deja un numar limitat, tind sa fie mai pretuite in timp (exemplu: granatele demantoid din Rusia).

f. Raritatea

Raritatea este principala caracteristica a pietrelor scumpe capabila sa justifice pretul ridicat al acestora. Raritatea unor pietre se poate estima privitor strict asupra compozitiei chimice rare dar si sub prisma deficientei pe piata la momentul dat.

g. Fenomenele optice

Multe pietre scumpe prezinta fenomene optice caracteristice, lucru ce confera o calitate ridicata acestora cu atat mai mult cu cat efectul optic este mai evident si mai deosebit (exemplu: fenomenul de „joc de culoare” in opal).

Ce trebuie sa stiti despre pretul pietrelor pretioase?

La fel ca si pentru metalele pretioase, pretul pietrelor pretioase nu este un pret impus ci este un pret ce se autoregleaza pe piata, prin concurenta libera intre operatori. In cazul diamantelor, fluctuatiile de pret sunt mult mai vizibile si direct raportate cu evenimentele din cadrul burselor de diamante din lume. Ca referinta international acceptata este Bursa de Diamante din New -York.

Ce urmariti la achizitionare?

La achizitionarea bunului trebuie sa aveti in vedere urmatoarele considerente:

- a. Cereti informatii complete despre produs, pret, conditii de cumparare (daca acestea exista).
- b. Feriti-va de oferte de vanzari nesolicitate.
- c. Asigurati-va ca veti primi un Certificat de calitate in *original*:
Certificatul de calitate trebuie sa contina obligatoriu:
 - detalii corecte, precise si complete referitor la produsul cumparat (tilul metalului, natura pietrelor etc)
 - datele de identificare ale operatorului economic de unde achizitionati produsul.
- d. Asigurati-va ca primiti factura fiscala sau bonul fiscal care sa justifice cumpararea produsului de la operatorul economic in cauza.
- e. Cereti informatii suplimentare despre garantia oferita produsului si eventualele probleme de service ce pot sa apara.
- f. Verificati politica respectivei companii de returnare a bunurilor, in cazul aparitiei unor defecte ulterioare, de exemplu.

Cum puteti evita achizitionarea de produse contrafacute?

Feriti-va de a deveni victime ale trucurilor practicate de unii comercianti. Nu cumparati bijuterii de la comercianti ambulanti.

RETINETI !

Asigurati-va ca locul de unde cumparati beneficiaza de o autorizatie pentru vanzarea de obiecte din metale pretioase si pietre pretioase.

Marcarea cu marca statului se realizeaza *NUMAI* de catre ANPC.

Preturile de vanzare a metalelor pretioase si a pietrelor pretioase nu sunt impuse de nici o institutie de stat.

Evitati chilipirurile.

Evitati sa cumparati bijuterii de la persoane care „va acosteaza” pe strada sub diverse pretexte.

Cereti Certificat de Calitate pentru produsul achizitionat.

Puteti cere suplimentar un Buletin de Expertizare al obiectului, realizat de specialistii Directiei Metale Pretioase si Pietre Pretioase din cadrul ANPC.

Nu cumparati obiecte din metale pretioase cu greutate suspecta.

Contrafacerile

1. PENTRU METALELE PRETIOASE

Contrafacerile in domeniul metalelor pretioase sunt multe si pot imbraca diverse forme precum:

Imitatiile

Exista mai multe metale si aliaje ce pot semana vizual cu metalele pretioase. Atunci cand sunt realizate bijuterii sau alte obiecte din aceste metale, ele pot induce in eroare si un ochi experimentat, daca nu se realizeaza o analiza chimica.

Umpluturile

Uneori datorita constructiei sau modelului, bijuteriile prezinta cavitati goale ce pot fi umplute cu metal comun cu metal pretios cu titlu inferior sau chiar cu alt metal pretios decat cel de la suprafata. Aceste cavitati sunt inchise cu abilitate, umplutura devenind practic „invizibila” ochiului neavizat.

Daca un obiect din metal pretios, are si elemente din metal comun sau oțel, datorate design-ului, orice producator serios, specifica pe aceste parti cuvantul „METAL” sau „STEEL”..

Acoperirile

Exista obiecte din metal comun acoperite cu un strat subtire de metal pretios. Aceste obiecte nu pot fi depistate decat dupa o analiza a obiectului de catre specialisti.

2. PENTRU PIETRELE PRETIOASE

La fel ca si in cazul metalelor pretioase, exista o serie de contrafaceri intalnite in domeniul pietrelor pretioase.

Pietrele de imitatie

Exista foarte multe pietre de imitatie pentru pietrele scumpe. Imbracand forme chimice diverse, de la banale sticle si materiale reproduse sintetic, toate aceste imitatii sunt periculoase intrucat sunt aproape imposibil de depistat fara o analiza riguroasa de laborator.

In sens larg, absolut orice piatra care nu este ce sustine descrierea sa, reprezinta o imitatie. Se pot intalni astfel imitatii de pietre scumpe realizate cu ajutorul altor pietre scumpe.

Dubletele si tripletele

Acest tip de imitatii consta in realizarea de „pietre compuse”, unde alaturi de o piatra naturala , sunt lipite alte pietre de imitatie sau pietre naturale cu o valoare mai scazuta. Lipirea celor doua sau trei parti se realizeaza fix, linia de lipire devenind invizibila pentru ochul liber.

Imitatii produse prin tratamente

Unele pietre naturale pot fi supuse anumitor tratamente (chimice sau fizice) ce modifica aspectul lor (culoare, lustru, transparenta etc.), acestea devenind pietre de imitatie.

Unde poti verifica produsul cumparat?

Directia Metale Pretioase si Pietre Pretioase din cadrul ANPC, dispune de laboratoare de analiza si personal autorizat sa realizeze verificari si expertizari ale obiectelor din metale pretioase si pietre pretioase. Directia realizeaza operatiuni cu publicul prin ghisee in 20 resedinte de judet si in Mun. Bucuresti. Programul de lucru cu publicul este afisat in fiecare locatie din tara.

